

Výtvarná výchova

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností, hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahŕňa aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh.

Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov. Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získavajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Názov predmetu:	Výtvarná výchova
Ročník:	Štvrtý
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h
Počet hodín v ŠkVP:	0 h
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

KOMPETENCIE

Žiaci:

- rozvíjajú svoju predstavivosť a fantáziu,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti,
- spoznávajú základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojujú si základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávajú umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojujú si základné kultúrne postoje.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky (8)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
--------------------------	--------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ☐ bod ako dotyk: žiaci vytvárajú body rôznych veľkostí a charakteru dotykmi rôznych kresliacich a maliarskych nástrojov, prstov...; hrajú sa s ich umiestňovaním vo formáte – ich vzájomné vzťahy môžu tematizovať vlastnosti bodov (veľkosť, vzťahy dvoch a viacerých bodov – príťažlivosť, pohyb, nehybnosť ...) ☐ šrafúra, tieň: žiaci budujú tvar a priestor linkou, šrafovaním, tieňovaním, textúrami ☐ farba (farebné kontrasty: teplá – studená, tmavá - svetlá, doplnkové farby) ☐ výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení (základy proporčnosti v kresbe) ☐ výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení (základy proporčnosti v modelovaní) ☐ odklon od kompozičných schém 	<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vytvárať body rôznych veľkostí a charakteru dotykmi rôznych kresliacich a maliarskych nástrojov ☐ vytvoriť obraz s použitím bodov ☐ budovať tvar modelovaním kresby, precvičuje si základné kresliarske zručnosti ☐ vysloviť vlastné vyjadrenie, pochopiť prepis, vystaviť tvar na základe pozorovania, poznať zásady vizovania a merania, pozorovať predmet z daného bodu, z rôznych bodov. ☐ vymodelovať hlavu podľa kresby s uplatnením poznatkov z kresby a doplnením ich o priestorové pozorovanie ☐ spracovať častý kompozičný motív iným spôsobom, vie dať zobrazeniu vtipné alebo smutné usporiadanie
---	---

Rozvoj fantázie a synestetické podnety (3)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ☐ divadlo, scéna, kostým, maska ☐ hudba ako obraz tónov, farebné stupnice ☐ možnosti zobrazenia motívu / odklon od zobrazovacích schém 	<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vymyslieť námet-scénku krátkeho divadla (tieňové, bábkové, prstohra...), postoje a gestá, dialóg, vytvoriť kulisy, kostýmy, masky, rekvizity; ☐ priradovať farebné tóny k stupniciam tónov, vyberať príjemné a nepríjemné dvojice; molové a durové; namaľované stupnice doplniť krátkym textovým komentárom ☐ zobraziť zvolený motív (napr. strom, figúra, zvieratka, domček, kvetina ...) odklon od schematickeho zobrazovania, inovácia, fantázia, pluralita tvarov motívu

Podnety moderného výtvarného umenia (1)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ možnosti zobrazenia obrazu prostredníctvom bodov	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ porovnať impresionistické a pointilistické krajinomaľby

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia (1)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ umenie východu (Čína, Japonsko)	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ nájsť typické artefakty vybranej kultúry, odlišnosti a podobnosti s našou kultúrou kaligrafické pokusy, kaligrafia latinkou, vlastnými obrázkovými znakmi

Škola v galérii (1)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ vytvorenie rekvizity k scéne z obrazu	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ výtvarne parafrázovať osobu (udalosť) na základe videného výtvarného diela,

Podnety architektúry (2)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ antro- (zoo-, fyto-) morfná architektúra	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ navrhnuť budovu v tvare ľudskej, zvieracej, rastlinnej postavy alebo časti tela, konfrontácia s geometrickými tvarmi

Podnety fotografie (1)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ ukážky: roláž a fotomontáž v umení, autorské techniky	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ urobiť roláž alebo montáž z dvoch fotografií (reprodukcí) rytmické striedanie častí obrazu tvarové súvislosti častí obrazu a jeho celku

--	--

Podnety videa a filmu (3)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ filmový trik	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ vytvoriť z obyčajného domu palác - maľba/kresba na papier a sklo (prípadne plexisklo, či plastický priesvitný obal) - na papieri je nakreslená obyčajná budova, na priesvitnom podklade parádne zámocké vežičky – prekrytím vzniká celistvý zámok ☐ vyrobiť kaširovanú kulisu z kartónu (drevo, mramor, kov); pomocou polystyrénu a kaširovania a farieb napodobňujú kamene, pohoria ☐ vytvoriť nejestvujúce (rozprávkové, fantastické, sci-fi) tvory vo filmoch

Elektrické médiá (5)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ lineárna kresba počítačom ☐ nástroj osová súmernosť ☐ vytvorenie pečiatky ☐ maľovanie prostredníctvom počítača	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ používať digitálne kresliace nástroje, vyplnený mnohoúholník, vyplnená krivka, vyplnený pravidelný mnohoúholník ☐ miešať digitálne farby, vlastná farebná škála, farebné kontrasty, vzory z písmen, vytvorenie pečiatky ☐ kresliť a vyfarbovať plochy, pracovať s farebnými prechodmi, dokáže použiť filtre a manipulovať s obrázkom v počítači; hrať sa s bodom, líniou, škvrou, tvarom; vyskúšať si farebné transformácie; prostriedky a ich výrazové možnosti porovnávajú s klasickými postupmi

Podnety dizajnu a remesiel (2)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ drotárstvo, vyzváranie z drôtu	Žiak na konci 4. ročníka základnej

☐ rôzne druhy dizajnu	školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ objavovať nové technické možnosti ☐ vybrať oblasti dizajnu (napr. nábytok, predmety dennej spotreby, odev a doplnky, obuv, dopravné prostriedky, stroje, školské pomôcky...)
--	--

Podnety poznávania sveta (4)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ zhotovenie mapy s fantazijnou symbolikou ☐ podnety prírodovedy-magnetizmus, páka	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ rozvíjať obrazotvornosť pri špecifickom druhu zobrazovania. ☐ akčne kresliť

Tradícia a identita / kultúrna krajina (2)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
☐ výtvarná reakcia na pamiatku (monument) obce	Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ☐ nakresliť miestny kostol, kaštieľ, mlyn ☐ dosadiť historický príbeh, nakresliť obec, detaily.

UČEBNÉ ZDROJE

- učebnice
- internet, odborná literatúra
- vlastné materiály

HODNOTENIE PREDMETU

Pri hodnotení žiakov vo 4. ročníku vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Pri výbere formy slovného hodnotenia žiaka sa na vysvedčení uvádza štvorstupňové hodnotenie. Žiak môže dosiahnuť veľmi dobré, dobré, uspokojivé a neuspokojivé výsledky.

Slovné hodnotenie výkonov žiakov v jednotlivých predmetoch a prevod percentuálneho hodnotenia:

- 100 – 80 % veľmi dobré výsledky
- 79 – 55 % dobré výsledky
- 54 – 30 % uspokojivé výsledky
- menej ako 29% neuspokojivé výsledky

Hodnotenie má pôsobiť konštruktívne a povzbudzujúco, má byť zamerané na pozitívnu motiváciu, orientuje sa na pozitívne stránky schopností žiakov. MZ 1. - 4.roč. na svojom zasadnutí sa dohodlo okrem slovného hodnotenia používať aj

hodnotenie prostredníctvom obrázkových pečiatok, ktoré sa osvedčilo väčšine učiteľov. Jeho význam spočíva v kladnej motivácii detí k ďalšiemu vzdelávaniu, v spätnej väzbe učiteľ- žiak, učiteľ – rodič.

Charakter výtvarnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka k umeniu, jeho formujúce sa názory na svet, ktorý ho obklopuje, jeho estetické úsudky, snahu vzdelávať sa v umení a zlepšovať svoje výtvarné prejavy. Pri hodnotení klásť hlavný dôraz na záujem o predmet.

Kritériá hodnotenia:

- záujem o výtvarné činnosti a o výtvarné umenie v rámci vzdelávacích úloh
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych výtvarných činnostiach
- schopnosť posúdiť svoj výkon a výkon spolužiakov
- aktivita a prístup k poznávaniu umenia